

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2056/2020
27.08.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина, Марине Милановић, Катарине Манојловић Андрић и Данијеле Николић, чланова већа, у правној ствари тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Александра Јасика, адвокат из ... против тужених АД „Железнице Србије“ из Београда и АД за железнички превоз робе „Србија карго“ из Београда, чији је пуномоћник Ђорђе Ђурић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3939/19 од 11.12.2019. године, у седници одржаној 27.08.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3939/19 од 11.12.2019. године, као изузетно дозвољеној.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Основног суда у Пожаревцу П1 141/17 од 01.04.2019. године, у другом, трећем и четвртном ставу изреке и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3939/19 од 11.12.2019. године у делу првог става изреке којим је потврђена првостепена пресуда у другом, трећем и четвртном ставу изреке, као и у другом и трећем ставу изреке и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење у том делу.

Образложење

Пресудом Основног суда у Пожаревцу П1 141/17 од 01.04.2019. године, у првом ставу изреке, обавезани су тужени да тужили, на име накнаде штете за сменски рад за период од фебруара 2014. године до јуна 2014. године, солидарно исплате појединачне месечне износе, са законском затезном каматом, на начин и у висини наведеним у овом ставу изреке. У другом ставу изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиле којим је тражила да се обавежу тужени да јој, на име неисплаћеног топлог obroка и регреса за период од фебруара 2014. године закључно са августом 2015. године, солидарно исплате појединачне месечне износе наведене у овом ставу изреке пресуде, са законском затезном каматом за сваки појединачни месечни износ почев од доспелости до коначне исплате. У трећем ставу изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиле којим је тражила да се обавежу тужени АД за железнички превоз робе „Србија карго“ из Београда да јој, на име неисплаћеног топлог obroка и регреса за период од септембра 2015. године закључно са јануаром 2018. године, исплати појединачне месечне износе наведене у овом ставу изреке пресуде, са законском затезном каматом на сваки појединачни месечни износ почев од доспелости

до исплате. У четвртном ставу изреке, обавезани су тужени да тужиљи солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 78.892,00 динара, са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3959/19 од 11.12.2019. године, у првом ставу изреке, одбијене су као неосноване жалбе тужиље и тужених и потврђена првостепена пресуда. У другом ставу изреке, одбијен је захтев тужиље којим је тражила да се тужени обавежу да јој накнаде трошкове жалбеног поступка. У трећем ставу изреке одбијен је захтев туженог АД за железнички превоз робе „Србија карго“ из Београда којим је тражио да се тужиља обавежу да му накнади трошкове жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиља је благовремено изјавила ревизију, због погрешне примене материјалног права, с тим што је предложила да се ревизија сматра изузетно дозвољеном, применом члана 404. ЗПП, ради уједначавања судске праксе.

Применом члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 87/18), посебна ревизија се може изјавити због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која се не би могла побијати ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда, потребно размотрити правна питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и када је потребно ново тумачење права. Према ставу 2. истог члана, испуњеност услова за изузетну дозвољеност ревизије Врховни касациони суд цени у већу од пет судија.

Правноснажном пресудом, одлучено је и о захтеву тужиље за исплату накнаде за исхрану у току рада и регрес. Имајући у виду различиту праксу Апелационог суда у Крагујевцу о овом правном питању у односу на остале апелационе судове, као и у односу на правно схватање Врховног касационог суда изражено у предметима са идентичним правним и чињеничним стањем, произлази да у конкретном случају постоји потреба одлучивања о посебној ревизији, ради уједначавања судске праксе, чиме су испуњени услови из члана 404. ЗПП, на основу чега је и одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. Закона о парничном поступку, па је нашао да је ревизија основана.

Према до сада утврђеном чињеничном стању, тужиља је закључила уговор о раду са правним претходником првотуженог дана 05.02.2003. године за послове ..., а након закљученог уговора о раду од 05.02.2003. године закључила је више анекса уговора о раду, а последњи анекс уговора о раду (и то пре статусних промена и закљученог анекса из септембра 2015. године), закључен је са „Железнице Србије“ АД из Београда. Анексима уговора о раду тужиља је распоређена да обавља послове

Тужиља је у утуженом периоду непосредно учествовала у вршењу железничког саобраћаја.

Одлуком Владе РС од 02.07.2015. године извршене су статусне промене код туженог „Железнице Србије“ АД, издвајањем уз оснивање нових акционарских

друштва, међу којима је и АД за железнички превоз робе „Србија карго“ из Београда. Привредна друштва настала издвајањем из „Железнице Србије“ АД, на основу статусне промене издвајање уз оснивање на основу одлуке Владе РС, од АД „Железнице Србије“ преузимају права, обавезе, опрему, постројења и друга средства за рад, документацију, предмете који су били у функцији обављања делатности, као и запослене који под истим условом настављају радни однос, али и Колективни уговор са припадајућим анексом. Ова друштва стекла су статус правног лица 10.08.2015. године. Након извршених статусних промена код правног претходника друготуженог, на основу понуде за преузимање уговора о раду, тужила је закључила анекс уговора о раду са туженим АД за железнички превоз робе „Србија карго“. Према закљученом уговору о раду са анексима, запослени има право на зараду за обављени рад и време проведено на раду, зараду по основу доприноса запосленог пословном успеху послодавца и друга примања у складу са законом и колективним уговором. У колективном уговору који се у спорном периоду примењивао код тужених, није наведена новчана вредност спорних накнада, нити су оне новчано исказане, већ је одређено да је у вредност једног радног часа укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 накнаде регреса за коришћење годишњег одмора сведена на један радни час. У спорном периоду од фебруара 2014. године до јануара 2017. године, тужени у листама са обрачунима зарада тужили нису исказивали новчани износ спорних накнада. Тужила тужбом у овој правној ствари потражује накнаду штете за сменски рад у периоду од фебруара 2014. године до јуна 2014. године, као и накнаду за исхрану у току рада и накнаду за регрес у периоду од фебруара 2014. године до јануара 2017. године, наводећи да јој у спорном периоду тужени ове накнаде нису исплаћивали.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев који се односи на накнаду за исхрану у току рада и регрес налазећи да су тужили тражене накнаде за исхрану у току рада и за регрес исплаћене, тако што су јој урачунате приликом обрачуна зараде и утврђене кроз вредност радног часа.

Врховни касациони суд налази да се основано ревизијом указује да је побијана одлука донета уз погрешну примену материјалног права.

Одредбом члана 118. тачка 5. и 6. Закона о раду („Службени гласник РС” бр. 24/05, 61/05,) прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора. Почев од 01.10.2006. године послодавцима је остављена могућност да својим актима о расподели зараде могу уговорати мањи или већи износ регреса и топлог obroка, од онога који је предвиђен Општим Колективним уговором и Законом о раду, али само уколико је донета одлука којом је предвиђена висина регреса и топлог obroка.

Анексом Колективног уговора АД „Железнице Србије“ („Сл. гласник РС“ бр. 4/06), одредбом члана 2. измењен је члан 57. Колективног уговора, па је одређено да запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављен рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора, док је одредбом члана 5. став 1. Анекса, затим чланом 18. став 2. анекса 7. Колективног уговора од 23.06.2014. године, као и чланом 57. став 2. Колективног уговора за ЈП „Железнице Србије“ АД („Сл. гласник РС бр. 4/2015) прописано да је у вредност једног радног часа укључена месечна вредност за исхрану у

току рада и вредност 1/12 регреса за коришћење годишњег одмора сведена на један радни час.

По оцени Врховног касационог суда, није извршена конкретизација овог права из наведене одредбе Колективног уговора, јер се из оваквог утврђења вредности радног часа не може утврдити који износ представља накнаду трошкова за исхрану и регрес, с обзиром да ове накнаде нису одређене у номиналном износу, нити су у номиналном износу исказане у обрачунским листама за исплату зараде тужили. При том висина накнаде за исхрану у току рада и накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора, мора бити одређена у истом номиналном износу за све запослене, без обзира на њихову стручну спрему, радно место и коефицијент за обрачун и исплату плате. То значи да уколико би се прихватило становиште нижестепених судова да је вредност ових трошкова урачуната у вредност радног часа, без одређивања висине накнаде у номиналном износу, тада висина накнаде за исхрану и регрес не би била иста за све запослене, већ би била у директној сразмери са коефицијентом радног места, што се не може прихватити и не би било правилно.

Имајући у виду да нижестепени судови, због погрешне примене материјалног права нису ценили правилност обрачуна и висине тражене накнаде за топли оброк и регрес, што значи да је на тај начин чињенично стање остало непотпуно утврђено, Врховни касациони суд је на основу члана 416. став 2. ЗПП укинуо нижестепене пресуде у побијаном делу и предмет вратио првостепеном суду на поновно одлучивање.

У поновном поступку првостепени суд ће утврдити чињенично стање имајући у виду примедбе из овог решења, а потом донети правилну и закониту одлуку.

**Председник већа – судија
Слађана Накић Момировић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић